

BAŞLARKEN

Sizlere hiç okumadığım ve asla okuyamayacağım kitaplardan bahsedeceğim.

Öyle kitaplar “var” ki onları hiçbir zaman okuyamayacağız, ama ne ömrümüz ne paramız yetmediğinden ne de kafamız basmadığından; hiç olmadıkları için okuyamayacağız onları.

Bu kitap, filmlerde bahsi geçen, alıntılanan, hatta basılı hâlleriyle gördüğümüz ama mevcut olmayan bazı kitapları bir araya getiriyor; onlara mercek tutuyor ve onları kayda geçiriyor. Filmlerin gerçeklik duygusunu güçlendiren bu hayalî kitaplara biraz olsun gerçeklik katmaya çalışıyor. Uzun yıllardır kitaplarla haşır neşir olan bir editör olarak bu hayalet kitapların filmlerde yitip gitmesine gönlüm razı gelmedi. Belki de okunamadıkları veya hiç okunamayacakları için huzursuz bu hayaletlerin bir kitabın sayfalarında huzur bulduğunu hayal etmek hoşuma gidiyor. Muhayyel kitaplardan oluşan sözde kütüphaneme bakıp hınzırca “Hepsini okudunuz mu?” diye soran okura, gönül rahatlığıyla “Hayır, hiçbirini okumadım, okumayı da düşünmüyorum” dediğimi tahayyül etmek beni gülümsetiyor. Hayalî yazarların hayalî kitaplarına referans vermenin hazzını yaşamak ne hoş. Sanki daha önce kimsenin ayak basmadığı topraklarda geziniyorum.

Buradaki kitapların kimileri büyük sırları ifşa ediyor, ama kendileri çoktan sırra kadem basmış. Bazıları ceketli ama çoktan ceketlerini alıp gitmiş hiç sahip olmadıkları yayınevlerinden. Eğlenceliler ama bir o kadar da hüznün verici durumları. *Truman Show*’un (Peter Weir, 1998) Truman Burbank’i gibiler; bir film seti için yaratılmışlar ve o dünyayı gerçek sanıyorlar. Bu kitap, gerçek olmasalar bile onlara yalnız olmadıklarını göstermek için yazıldı.

Çoğu kez bir kapaktan, olsa olsa bir iç kapaktan, hadi bilemediniz birkaç sayfadan ibaretler. Bazılarının yanmetinleri, yani arka kapak veya kulakçık yazıları bile var. Bazıları hakkında gazetelerde veya dergilerde eleştiriler yazılmış, kitap programlarına konu olmuşlar. Bazıları biraz daha şanslı; gerçek yazarlar haklarında bir satır da olsa yorum yazmış. Daha da şanslı olan birkaçının ise kimi nüshaları yazarları tarafından imzalanmış. Hatta aralarında Pulitzer’li, Nobel’li olanlar bile var. Ama en nihayetinde o hacimli ciltlerin birkaç sayfası hariç geri kalanı boş

sayfalardan ibaret. Yine de okurları, hayranları ve manyak okurları var. Bazılarının yazarları, sadist okurlarının eziyetine katlanmak zorunda kalıyor veya en hafifinden yaratıcılık krizi, kafa karışıklığı, hezeyanlar yaşıyor.

İçlerinde çocuk kitapları, gençlik veya yetişkin romanları, şiir kitapları, nadir yazma eserler var; ama hiçbir çocuk o yetişkin kitaplarına yetişemeyecek ve hiçbir yetişkin o çocuk kitaplarını okuyarak büyümedi.

Aslında beyaz perdenin ardındaki tüm bu kitapları ve daha fazlasını bir arada bulabileceğiniz bir yer biliyorum: Babil Kütüphanesi. Tek sorun, onun da Borges'in muhayyilesinin bir ürünü olması.

Hiçbir zaman okuyamayacak olsak da belki biraz eğleniriz ya da ilham alırız diye onlar ve yazarları hakkında bulabildiğim bütün bilgileri bir araya getirdim. Kitapların, kitapçıların, yazarların, yazar ajanlarının, editörlerin, yayıncıların, eleştirmenlerin ve okurların Avrupa ve Kuzey Amerika sinemasında onca yer tutmasına karşın, bizim filmlerimizin –birkaç istisna dışında– neden bu kadar kitapsız olduğu üzerine düşünürüz belki.

Bu muhayyel kitapların arasında pek çok gerçek, yani okuyabileceğiniz kitap da var. Dikkat etmezseniz gerçek ve hayal birbirine karışabilir. Elbette aralarında önemli bir fark var. Bizim dünyamızın kitapları sözü uçmuş yazılardır; hayal perdesinin kitaplarının ise yazısı da uçmuştur. Onlardan geriye sadece bir kabuk kalmıştır.

Asla Okuyamayacağınız 101 Kitap olumsuz bir yargıyla, bir imkânsızlıkla işe başlıyor gibi görünse de bu gözünüzü korkutmasın; okurlarına hayalet kitapların hazzını yaşatmayı arzuluyor. Bunu başarabilirse kendini kitap gibi hissedecek.

Okur için not: Bu kitap, adı geçen kimi filmlerin bazı sırlarını ifşa etmektedir. Ondan bir film rehberi olarak da faydalanabilirsiniz. Adı geçen her filmi büyük bir zevkle izlediğim için okurlara rahatlıkla tavsiye edebilirim.